

סְמִירָא וְהוֹמֶר.

וְהָרָה חֲרִישׁ לְפִוּרִים

מִהַמְלִיץ הַמְּפֹאָר הַח"ר מוֹבִיָּה ב"ר צְבִי פֶּעֶדְעֵר ז"ל.

שֶׁנִּשְׁאָר אַחֲרָיו בְּכַתֵּב יָד וְהִיָּה סְמִיר וְנִעְלָם עַד כֹּה, עַד שֶׁנִּדְרַע לִי מִמֶּנּוּ וְהִשְׁתַּחֲוִיתִי בְּהִשְׁתַּדְּלוּתִי, הִנֵּמְרָצָה, וְעַתָּה הוּא יֵצֵא לְאוֹר עוֹלָם מֵאִתִּי

מֹשֶׁה ב"ר יִצְחָק נִטְעַן טַעֲנָנִים וְיָלִיד. טַאֲרַנְפֶּאָל.

מ ב ו א.

הַסֵּפֶר הַזֶּה "וְהָרָה חֲרִישׁ לְפִוּרִים" אִשְׁרֵי קָטָן הוּא בְּכַמּוּתוֹ אֲבָל גָּדוֹל בְּאִיכוּתוֹ פְּלִימָת סוֹפֵר מֵהִיר הוּא, הוּא הַסּוֹפֵר וְהַמְּלִיץ הַמְּפֹאָר הַח"ר מוֹבִיָּה פֶּעֶדְעֵר, הַמְּכֻנָּה בְּפִי כָל: ר' מוֹבִיָּה פֶּעֶדְעֵר מוֹאֲלָאֲדִירְקָא. הֵם הַזֶּה עִם עוֹד חֲמִשִּׁים וּשְׁלֹשָׁה מִכְתָּבִים בְּכַתֵּב יָד הֵיוּ אֲצוּרִים עַד כֹּה בְּאִצְרֵי הַסְּפָרִים שֶׁל הַמְּנוּחָה ר' מַעֲרֵעֵל לְאַנְדֵּסְכֶּעֶרְג מְקֻרֶעֱמֶעֱנִיק, וּבְהִשְׁתַּדְּלוּתִי הִנֵּמְרָצָה הִשְׁגִּיתִי כָל אֱלֹהֵי יַחְדוֹ; וְאוֹצִיָּאָה בְּרִאשׁוֹנָה אֶת הֵם הַזֶּה לְאוֹר עוֹלָם. וְהַמְּכַתְּבִים יֵהְיוּ שְׁמוּרִים עִמָּדִי עַד עַתָּה מִצּוּא... וְהִנֵּה עַל דְּבַר חַיִּי הַמְּלִיץ הַזֶּה וְעַל קוֹדֶשׁוֹ יֵרָא לִי לְהַגִּיד כָּל דְּבַר כִּי כִּבְרָה הָיָא מַעֲט מֵהַרְבֵּה הַח"ר מֵאָהֶר בֶּס' "קוֹל מַחְצִיצִים" שְׁנֵת תר"ד. וְאַחֲרָיו מִלֵּא הַח"ר אֲבִיג בֶּס' "שֵׁם וְשִׁאֲרִית" (תַּרְל"ז) וְשֵׁנִי אֱלֹהֵי בְנוֹ אֶת בֵּית־מִזְבֵּיָה, אִמְנָה בְּהַתְּכֻנָּנִי בְּהִשְׁקָפָה מְתוּנָה בְּהַמְּכַתְּבִים אִשְׁרֵי ת"י מִצְאָתִי בָהֶם כֹּה וְכֵן אֲבִי חֲפִץ אִשְׁרֵי פְּהִנָּה יוֹכֵל הַבֵּית לְהִשְׁתַּכַּלֵּל יוֹתֵר מִבְּרִאשׁוֹנָה. אוֹ אִזּוֹ הַיּוֹסֵד יֵהְיֶה חֹזֶק וְהַבֵּית יֵהְיֶה נֶאֱמָן.

ר' מוֹבִיָּה ב"ר צְבִי נִשְׁמָאֵן פֶּעֶדְעֵר נוֹלַד בְּעִיר פֶּטְרָאָקוֹ אִשְׁרֵי בְּפוֹלִנְיָא בֶּן דּוֹרוֹ שֶׁל הַחֶכֶם רִי"ל בֶּן זֹאב. וְחֲכָמֵי דּוֹרוֹ אָמְרוּ: כִּי אַחֲרֵי מוֹתוֹ יִמְלֹא מוֹבִיָּה אֶת מְקוֹמוֹ בְּהַרְחַבְתָּ הַהִשְׁכָּלָה בְּאִמְרָם (כֶּרֶם חֲמֵד ח"א דף צ"ו) מִיּוֹם שֶׁשִּׁקְעָה שְׁמִשּׁוֹ שֶׁל בִּזְזָה שְׁמִשּׁוֹ שֶׁל מוֹבִיָּה. אֲבָל לְתוֹגַת לִבִּי נִכְוָה תוֹחֲלָתִם. כִּי בִשְׁנֵת תַּקְע"ו יִקְוֶנְהוּ מוֹבִיָּה בְּיוֹם מוֹתוֹ (בֶּס' קוֹל מַחְצִיצִים בְּסוּפּוֹ) וּבִשְׁנֵת תַּקְע"ז מֵת מוֹבִיָּה גַם הוּא. צוּר מַחְצֵכְתּוֹ לֹא יִדְעֵנוּ רַק אוֹלֵי מֵאִשְׁרֵי כְּנִי מִשְׁפַּחְתּוֹ הִיָּה פֶּעֶדְעֵר (רִי"ל קוֹלְמוֹס) נֹכַח לִשְׁפּוֹט כִּי תוֹלְדָתוֹ מִשְׁפַּחַת סוֹפְרִים. אִם אֲבוֹתָיו הֵיוּ עֹשִׂידִים אִם לֹא, זֹאת לֹא יִדְעֵנוּ, אֲבָל אִשְׁרֵי הוּא הוּא לֹא רָאָה בְּטוֹבָה כָּל יְמֵיו וְזֹאת יִדְעֵנוּ אֵל נָכוֹן.

סְמִירָא.

משמות הרבה המקומות אשר מצאנוהו שם כעתים ישונות פצטראקו פישערבארו, וולאראקא, קעמפנא, העלמא, בערדיטשוב, בראדו, מאדנאפאל, ירחם נזכרים בהמכתבים כ"י שת"י, נדע כי חיי נדודים היו חייהו; יען מה? יען אשר היתה תשיקתו עזה ללמודים, שנואי-נפש היהודים אה אשר בפולין, ע"כ היה כצבי מודח ממקום למקום וילך ויתע בערי גאליציא לבקש חכמה, נמשך אה אבל מניחה שם לא מצא, כי אכף עליו פיהו לעזוב את גאליציא ולבוא לארץ רוססיא. שם עשה את תורתו קרדום לחפור אוכל לנפשו; הוא היה לפעמים נאה דורש ומטיף לעם, אבל כשבקשו ממנו בעלי קעמפנא להיות להם לדרשן תמיד לא רצה (מכתב ט' מן ג"ן מכתבים כ"י שת"י). הוא היה מניח גם קורא בתורה, בימים נוראים ירד לפני הפכה, אבל גם את ישבר פעולתו זו היה הולך ותופע עד ימי חנוכה (מכתב כ"ו), לפעמים היה גם מלמד תינוקות כי בכל המכתבים ישת"י נמצאו רק מעט הנוגעים אל עצמו ואל בשרו, והיותר עשנים לתלמידים להנמא בעלמא להתלמד, וזה היה בשנת תקט"ו שלשים שנה לפני מותו, כי בראש אגרת אחת נמצא פיסקא נמשך"ת "חנוכה המזבח לפ"ק" מעוז ומחסה בכל ימי חיי הבלה, היה לו הרב הגאון ר' יהושע העשיל ראב"ד דק"ק העלמא. זה הרב היה גם מדרקק ומליין מפואה, כנראה ממכתב הגאון לאחד מיודעיו הנספח בסוף ג"ן מכתבים הנ"ל. אך עליו השליך תמיד טוביה את יחבה והגאון כלכל אותו ואת ביתו בין בהיות טוביה בצל קורתו בעלמא בין בהרחקו משם ויתגורר בב"ד (כנראה ממכתבי א' ט' י' כ"ו) ולכבודו הקדיש טוביה אחד מחבוריו (מכתב א'); לפניו ישפך את שיחו כי מגורתו ברפת בקר בב"ד הקור והקפאון ישברו כל עצמותיו, נגידו כ"ד אכזרים כיענים במדבה, ולולא חסדו כי גבר מרחוק עליו ועל נפשות ביתו כבר תמו לגוע, וכנן מבקש ממנו כי יעמוד עתה בעזרתו לחיותו ברעב, וגם שיוכל להוציא את ס' "מעמי הדברית" (מכתב ט').

לפעמים לא מצא טוביה עוז בנפשו להטרידהו באגרותיו פנה טוביה לאחד מאנשי בריתו כי ידבר עליו טובות באוזני הגאון כי יעמוד לימינו ויוכל להוציא את הס' הנ"ל (מכתב ל'). ומלבד עזרת מגנו ומפלגו זה נשא עינו אל ערים אחרות ששם נמצאו נגידים נדיבי לב, הוא פנה להנגיד ה"ר מרדכי קלמן היילפרסאהן מזאסלאב בהקריבו לפניו את ס' "מבשר טוב" אשר פעל בו בהרחבת הדעת במצאו אז בשעת חבורו בוואלאדערקא נופש לנפשו יותר מבישאר ערי נדודו; גם לנגיד אחר מפיל תחנתו לספחתו אל אחת הכהונות שבביתו גם לחשוב עצים גם לעטול ברחיים ורכב למען השביע את נפשו השוקקה (מכתב ל"ג). באחרית ימיו כתב להגאון (את מרת רוחו ישפך לפניו בפעם האחרונה) ומבקש ממנו אחת משלש: או לדבר למענו עם הגביר ר' ראובן בב"ד, (אולי זה הוא ר' ראובן אשר שר למענו שירת "אפריון" ביום חתונתו עם ב"ד הגבירה מ' עלקא בת ר' יעקב ממאלמשיין והשיר נמצא בכ"י ת"י) ור' ראובן הנדיב הזה ירחם עליו ויתן לו איזו משמרת עבודה שבעסקיו... ואם לא, ישתדל נא הגאון לעשות כנסיה לשם ישיבים ממנה נדיבים לרספיק לו די מחסורו בכל שבווע... ואם לא גם זאת, יקבוצ נא למען בפעם אחת נדבה, שתהיה מספקת לו שיוכל לעזוב את העיר ב"ד וילך לו באשר ילך כמאמר חז"ל (מציעא ע"ה): רביש ליה בהאי מתא וכו'.

ספריו אישר חבר מפורטים בס' שם ושארית לה' אב"ג מלבד ס' מעמי
 חדברות ועוד ישרים בודדים שהם לא ראו עוד אור הדפוס *) והנה העז והקשה
 שבכלם הוא ס' "קול מחצצים" אשר בהולדו נודעוה כל גאליצא, והמשכילים שבה
 שמו להם את ר' יעקב שמואל ביק מכרדי לפה, ליסר את טוביה בתוכחית על
 עין ההתרסה והתקנה נגד החוקר והוגה דעות ר' מענדיל לעפין, על שפכו כוז
 וקלון על ההעתקה הושראגאנית של ס' משל, וידרשו מאתו לכל יעז להביאחו
 תחת מכש הדפוס, ור' טוביה נרצה למו כי שחדו בעדו מכספס מאה ר"ב.
 וכארבעים שנה היה הס' הזה חבוש כטמון עד אשר במות שניהם המבקר והמבוקר...
 אז הותר לבוא בקהל.

אמרתי כבר כי יום הולדת סופר מהיר זה לא נודע לנו, אבל את יום מיתו
 ידעתי אני, וגם הייתי על קברו בשדה הישן בטארנאפאל ועל מחצבתו הקק:
 פ"ג טוביה בן צבי פערער מפישעטבורו מ' תמוז התקע"ז.

הַעֲבָרִים סוּרוּ הֵנָּה קוֹל כָּכָה הִשְׁמִיעוּ
 בַּה נִקְבְּר אִישׁ יָקָר שָׁמוּ לְכָל תּוֹדִיעוּ
 יִשְׁרוּתָיו מְדַבֵּשׁ, מִצוּרָה מְתָקוּ
 הַבּוּרִיו בְּשִׁפְת עֵבֶר שֶׁבַע זָקָקוּ
 בְּעָלֵי הַמְסוּרָה לְקַרְאָתוֹ יִגִּילוּ
 הוּא הוֹדִיעַ דְּרָפָם וְלוֹ שֵׁי יוֹבִילוּ. ת"נ"צ"ב"ה

אמת כתבו על קברו: "הבוריו בשפת עבר שבע זקקו" כי לולא זקקם אחת
 ושתים ושלש וכו' היו מלאים מינוב, כי אגב הריפתו היה משובש לפעמים כתבי
 ידו, ויוצאים ממנו דברים שאינם מדויקים כל עיקר. למשל הכל יודעים איך
 שכותבים יהו"שע, והוא בכל מכתביו אשר כתב להגאון דק"ק העלמא כתב
 יהושיע. ואם להשך אדם לומר כי פליטת הקולמוס היא ולא מלבו, צא ולמד
 מה שעשה בחרויו (אמת כ"ו) לשם הרב הזה:

יָדִיד יִי מִנְעוּרָיו	יִשְׁכּוֹן מִזֵּב בְּמִנְעוּרָיו
הוּא יִזְרוֹן פָּרִין	הַדְּמוּת לְחֹרֵי אֶרֶץ
וּשְׁבָחוּ בְּפִי אֲבִיעָה	וּמִרְחוֹק אֶקְדֹּ וְאֲנִיעָה
שָׁמִישׁוֹ לֹא יֵאָסֶף	שֶׁחַק לְגִדְלוֹ יִפְסֵף
יֵאָשֶׁר, בְּאֶרֶץ מְרֻעִיתוֹ	יִשְׁנֶה אַחֲרֵיתוֹ מְרֻאשִׁיתוֹ
עֲנָפוֹ וְשָׁלַח פְּאֻרֹתָיו	עָלֵי נָהָר שְׂרִישָׁיו.

ואם אומרה גם לשגיאה זו נסלה, כי אולי היה שמו באמת מלירה ומבטן
 יהו שיע, נסורה נא מזה ונבואה אל שגיאה אחרת ששם לא יועיל כל אמתלא

(*) גם מיהסין לו הכי זמיר ערניס נגד כת החסידים (אולה"ס קנ"ט).

הן בהשיבו על דברי נרגן של רי"ש ביק (הגילווי' מ' מאהד גמזולו ל' קול מתנניס) הוסיף לאמר: "הי האמת אשר מנעורי גדלני כאב ועל ברביו שעשעתי וכו' הרגלים אשר יכרעו לבעל המתרגם יפסחו" וכו' מי היא לא ידע כי שתיהן נקבות..... גם האמת גם הרגלים?

אולם אם באלה ועוד בכאלה נמצאו שגיאות מתי מספר, סוף סוף אלה החבורים שיצאו לאור מהדפוס, הם באמת מזוקקים ומדויקים כלם ברורים ונעימים מלאים חוד המליצה כלילת יופי. אבל עוד הגדיל לעשות בס' "זהר הרש לפורים" כי מלבד אשר ידע את לשון סורסי בשלמותה, איך להשתמש בשרשיה ובכל נטיותיהם, היתה לו עוד דעת רחבה מסיגלת למלאכת החקוי (נאבאהמונג) הן בסגלה כמות כבר הצטיין הרב ר' קלונימוס בר' קלונימוס בחקוי "מסכת פורים" ואחריו הר' צבי זוממעהויוען בחקוי "הגדה לפורים" והאחרון ר' י"ל ב"ז בחקוי "מליצה וסליחות לפורים" — אולם כל אלה עבדו בחלקת השרה שכבר עבודה. ר"ל זה בלשון התלמוד הרגיל על לשוננו ואלה בל' המקרא שספרי הדקדוק רבו מאד עליה, משא"כ לשון סורסי זו שהיא עוד היום חלקת שדה שאינה עבודה ובכל זאת השביל לחקות את הזהר העקרי כרמותו בצלמו... הפליא לעשות.

לכן אמר לי לבי לעשות עם המליץ המנות הסדר של אמת, ולטעת לשמו ולזכרו על שרמת הספרות את נטע נעמן זה, והמשבילים על דבר יודעי שמו יזכרוהו ויברכוהו. ולי יהיוקו טובה על כל עמלי והשתדלותי הנמרצה בתוצאתו כאמרם ז"ל: (צ"ק ז"ב) "חמרא למאריה טוביתא לשקיה". כל זאת איחלה ואשברה, ולבי בטוח כי לא אבוש משברי. —

משה ב"ר יצחק נטע מעננענבוים.

אדעססא ט"ו אייר תרע"ם לפ"ק.

והר חדש לפורים.

(*)

הוא דנא רקו"ד כהושבנא ש"י וכד בר נש הוא מבוסס כדקא יאות חובא לרקוד. ויתיר מן דין ביומא רבה דפוריא כד הוא מבוסס בהדוותא רבתא חובא לרקוד. ובגין דא אתפתחו כלחו תרעין דרחמין בהדוותא רבתא לכלחו עלמין לעילא ותתא.

תא הוי בקדושא דסיהרא דתנינן חובא על בר נש למחוי מבוסס ובגין דא אמרינן ומצלגין כשם שאני רוק"ד. וכד יתבסם בר נש כדקא יאות בדיקוד ובי לבגין צדיקים כדכתיב (מל"א ה' ה') הימן כלכל ודררע בני מחול. ת"ה אופ ושתי המלכה לא אתחייבת קטלא אלא בגין דהוית מסרבת מלמיתו אל המשתה ולרקד תמן קדם מלכא דאחשוורוש. ומנלן דהכי הוא דכתיב (ש"ג ו') גבי מיכל בת שאול כד הוי דוד מלכא מפוז ומכרכר קדם ארונא קדישא ותבו לו בלבה וכתיב (ספ"ה ה') להבנות בעליהן בעיניהן מה תמן בווינא דרקודא אופ הכא בווינא דרקודא ועל דא התחייבת קטלא. ארום בזכותא דרקודא עקרית אתפקדות כדכתיב תמן (ש"ג ו') ולא היה לה ולד עד יום מותה. ובגין דלעגה על רקודא דדוד מלכא מיד אתעקרית. ת"ה ההוא רקודא סלקית לעילא ואיתער אתערותא דלתתא ולעילא. וזכאין אינון דמרקדין כד יתבססון ורחמיסין אינון לעילא כדכתיב (ש"ג ז') ודגלו עלי אהבה ואוקמה אל תקרי ודגלו אלא ודילוגו דרחמיסין אינון לעילא.

תא הוי ההוא רקודא איהו חד ומתפרשין לתרין דרגין. אית דליגא ואית קפיצא וכילחו חד ברזא דרקוד"א. דליגא איהו מסטרא דאבא וקפיצא איהו מסטרא דאימא. ובגין דא אמר שלמה מלכא (ש"ג ז') מדלג על ההרים כקפיץ על הגבעות. הרום אינון אבות גבעות אינון אמהות כדאוקמה הדין רקודא אתערית אתערותא דאבא ואימא ברחמיסין דכולהו חד והובא על בר נש לרקדא ולדלגא ולקפצא ובגין דא יזכא לרקדא בנו צדיקא בננתא דערן במטללתא דלוייתן. ת"ה כמה רברבין עובדיהון דצדיקא ביומא רבא דפוריא כד אינון מתבססין מרקדין ודלגין וקפצין דמקבלין אנר טב בעלמא הדין ובעלמא דאתא. ואינון מתברכין לעילא ותתא וסגו חילא דידהו ככולהו עלמין. ודא היא דאמר (יכ"א ל"ט) ירמיה נביאה אז תשמה בתולה במחול בחורים וזקנים יחדיו. אז דא הוא ליומא דעתידין כדכתיב (דב"ל קכ"ו) בשוב יי שבות ציון אז יאמרו וגו' יהי חרותא רבתא במחול דייקא בחורים וזקנים יחדיו דייקא בנו צדיקא דיהון

(*) יטן שסעתקס הזאת נעשה מכ"י יטן, היו מחוקות ג' שעות, ולא ידעתי להעתיקן. חר"ל על דאדקין!

הדין ומקדשיו ליוסיא דעתידין בהדרותא רבתא ביינא דמנטרא לצדיקיא במטללתא דלויין בעלמא דאתי.

רב יונא ור' שיכרא הווין קא אולי באורחא באורחא דתליסר נהוי ארביסר והוין עסקי בבסומיא דפוריא כדקא יאות למהוי. מר אמר יונא מעלי ומר אמר שיכרא מעלי ארבעי פגע דהו ההוא טייעא ושאירו קדמוהו כמה רחיקנא מדוכתא פלן. ענה ההוא טייעא ואמר להון טב לבין למיעל לכופרא חרא דקריב לקדמיון וכפר טבוראי שמי' דתמן איתי רבנן כותיוכו. כד מסו להתם עיילו לביתא חרא דתמן הוין יתבין רב חביתאי ורב צנצנאי וכל חד הוי נקיט כסא דרבבתא בידו' ושתי וכד הו' להני רבנן קשישא דאתאי אמרו להון בריך מיתבין לשלם ודאי ההוא שעתא רעיא דרעיון דאתער אתערותא דלעילא ורחמין אתערין ודינן אתערין מכולהו עלמין ושריון ברכאין לעילא ותתא והוין יתבין בלחו כחרא ושתי יונא ושיכרא עד דבסימא לחרא ונפקין נצוצין דגור מאנפיהון ובדין פתח רב יונא פומי' ואמר מאי דכתיב (תה' ק"ד) ויין ישמה לבב. ת"ה הדין יונא כמה רזין סתיון' עלאין ב' מטמין ואתערות דהוה בכולהו עלמין ובדין אתגליאו הנחו רזין עלאין ובנין דא אוקמה נכנס יין יצא סוד דהיינו רזין עלאין איתגליאו.

תא הוי לא איברו יונא אלא לצדיקיא בסימי דדרא. חרא הוא דכתיב (תה' כ"ה) סוד יי ליראיו. והא אוקמה סוד דא יונא בגין דהיישבת' דדין כחושבתא דדין והוא ליראיו דייקא דלא איתברו אלא בגינהון ואיהו סערא דלבא דכתיב (כ"ד) ויין ישמה לבב. והוא ערבא דצדיקיא ליוסיא דעתידין ביינא דמנטרא בגינהון במטמוני דמלכא קדישא. וכגונא חובא על בר נש למישרי חפרא סגיא בכל יומין דשמת ויתיר מן דין ביומא רבה דפוריא ולבסימי לאתדבקא בדביקותא דמלכא כדקא יאות. ודא הוא דכתיב (תה' כ"ה) ויין מלכות רב. דכד אתדביק בדביקותא דמלכא דאיהו רב ואיהו סגיא אתקריא יין מלכות ושריון ברכאין בכולהו עלמין לעילא ותתא ורחמין עובדיהון לעילא קדם מדכא קדישא דכתיב (תה' כ"ה) ושתה בלב טוב וינך כי כבר רצה אלהים את מעשיך. דהדרותא יסגא לחרא בכלהו עלמין זכאה חולקיהון בעלמא הדין ובעלמא דאתי.

פתח רב שיכרא ואמר מאי דכתיב. (תה' כ"ה) תנו שכר לאובד ויין למרי נפש. ת"ה מרי נפשא אינון רשיעיא דדרא דמריין נפשיהון ופגימא נפשיהון דשתין יונא דרתא דאתקריא יונא דמכאבותא וי' להון וי' לנשנתהון. טב להון דלא איתבריוא בגין דלא זכין למישרי מן יונא עתיקא דמנטרא להון לצדיקיא ביוסיא דעתידין. ודינן אתערין עליהון דאיהו מסטרא אחרא סטרא דמכאבותא דלית להון חולקא בעלמא דאתי. ואתקרי סטרא דשמאלא דדינן שריין עלוהו בכל עידן ברם שכר דא יונא עתיקא תנו לאובד אינון צדיקיא בסימי דדרא דאתקריין אובד דכתיב (תה' כ"ה) הצדיק אבד. וההוא שיכרא הוא יונא עתיקא סבא דרוח' דצדיקא נוחין הימנו דכתיב (תה' כ"ה) ולאביו שלח בואת. ואוקמהו דשלה לי יונא סבא דרוח' דצדיקא סבא נוחין הימנו דאיהו יונא סבא עתיקא דמתקריא שיכרא.

הא הוי זכא אינען הולקהון דצדיקא דשתין ומתבסמין מההוא שיכרא עתיקא ומקבלין אגר טב בעלמא הדין ובעלמא דאתי ורוא דרא הוא לשכיר אינען אתון דשכיר דאיהו אגר טב ובגין דא זכאין אינען דמתבסמין מינא תדירא ויתיר מן דין ביומא רבא דפוריא בההוא שיכרא. וגורא שוה רבתא היא דאליפנא מן רב יונא סבא כתיב הכא (אסח' ד') וכאשר אברתי אברתי בגין דמאן דשתי בפוריא אגרי' כפול מכולהו יומין דשתא בגין דבההוא שיכרא דשתי בפוריא עבדי תיקונין לאתקנא ההוא דשתי ופנימו ביומין דאחשורוש מלכא על המשתה. ולמיעל ההוא שיכרא דמסאבותא בשיכרא דכיוא דאתערית הדוותא רבתא בבולהו עלמין. ת"ח שכ"ר עם הכולל הוא כהושבנא ד"א הי"ם נצח"י א"ל הצדוקים דמתהפכין דינן לרחמין ובגין ההוא יונא דשכרא זכי למיעל גו קודשא לשווא לון מכל המקטריגים בדכתיב (ויקרא כ"ב) בואת יבא אהרן אל הקדש. כדאוקמוה בואת דא יונא ושיכרא כמה דתימר (נלש"ה מ"ה) ולאביו שלח בואת. דא יונא סבא בההוא זאת יבוא אהרן אל הקדש דרחמינ אינען בגו כל עלמין ומשתבה בהון מאריהון בדכתיב (יח"ז י"ז) כי אם בואת יתהלל המתהלל דא ביינא סבא ועתיקא ועליהון אמר שלמה מלכא (מ"ה כ"ה) שתו ושכרו דידים בגין דרחמינ אינען לעילא ותתא ואגרהון כפול בעלמא הדין ובעלמא דאתי.

פתח רב הביתאי ואמר מהו דכתיב (מזלי י"ט) גם בלא דעת נפש לא טוב דא הוא בר נש דלא שתי יונא ושיכרא אתקרא נפשא לא טבא ולית דין הולקא בעלמא דאתי בגין דאיהו בלא דעת ויינא איקרי דעת דכתיב (הגל' ק"ה) סוד יי ליראיו ובריתו להודיעם. ואקמוה סוד דא יונא וכתיב להודיעם. וע"ז צוה שלמה מלכא גם בלא דעת דא בלא יונא נפש לא טוב. אתקריא נפשא לא טבא בגין דאיתמסר לסוטר אחרא סיטרא דשמאלא סיטרא דמסאבותא בגין דאיהו עצוב ואיתלהט ביצר הרע בלא רעותא דמלכא דאיתמשך ערהו נפשא דלא טבא ואסחידו באנפיהון הציפותא דידהו דאול סימקא ואתי הוירא ולא דעת' המרא בהון עד דמכשירין עובדיהון ושתין יונא סבא סגיא ואיתבסמו בדקא יאות וכדין המרא סומקא לאנפיהון ובגין דא איקרא ההוא יונא נפשא דאיהו מסיטרא עילאי מנינתא דעדן. ודא איהו רוא דנשמה.

הא הוי ההוא נזירא כד אפריש גרמיה מן יונא הדתא ועתיקא הובא ערהו למייתי קרבנא דהטאתא בגין דפנים ביינא דאתקריא נפשא בדכתיב (נאדנ' ו') אשר הטא על הנפש בגין דצער עצמו מן היין וכד מיתי קרבנא ומתקן עובדותיו בדקא יאות כתיב (נ"ב) ואחר ישתה הנזיר יין לאתקנא נפשא דילי' ולאיתבסמא תדירא למקרי טב בדכתיב וטוב לב משתה תמיד (מזלי מ"ז) ובר נש דמתבסם תדירא מיקרא טבא. ובגין דא הכיתא בלא יונא הוי כגוף בלא נשמה. ובר בר נש עביר עובדין מבין ומתבסם תדירא אוק' בכולהו יומין דשתא נשמתהון וגופהון שלימין וקרישין דלא שלמא בהון רמה ותולעה. ואנא רב הביתאי איתקריא בגין דא הובא לישתי יונא סגיא בכל זימנן ועידנן ויתיר מן דין ביומא רבא דפוריא בגין דא איזכי לנשמה דכיוא מנינתא דעדן דאיתקריא יונא דאיהו יקרא דצדיקא ליומא דעתידין כד יתבסמין ביינא דמנטרא במטמוני

דמלכא קדישא, ומגנא דא צוהה אסתר מלכתא תנתן לי נפשי בשאלתי
(אסתר ז') דא הוא לישתי יינא סגיא דאיתקריא נפשא לאותקנא בדקא יאות.
מגנא דא מאן דעביר עבירותיה בדקא יאות ומתבסם תדירא הוא מיחד
גוף ונשמה בחדא ומוווגא להון למיהוי דיוורה עמחון בעלמא הדין ובעלמא
דאתי בנהירו עילא ולחדלקא בוצינא דנהורין לאשתבחה ברכאין בבולחי עלמין.
על ידו לעילא ולתתא וישרי נהורין דרחמין על בלחי וליהוי כלי מוכשר לקבלא
הוין סתומין עילאין דמטמין בההוא יינא קדישא די איתבסם מיני' בפוריא
דאתקריא נפשא טבא וייתי למדרגתא דקדן עור פניו בנהירו דאנפין ומקבלין
אגר טב בגו צדיקא במטללתא דלוייתן בהרוותא רבתא למישתי עמחון מינא
דמנטרא כבי גנוא דמלכא בעלמא דאתי.

פתח רב צנצנאי ואמר מהו דבתיב (זמות ט"ז) קח צנצנת אחת ותן שמה
למשמרת לדורותיכם. הראי נפשאי דאיכרי ההוא שמה צנצנאי דאנא כלי
מוכשר לקבל ברכאין עילאין בההוא יינא ושיכרא דשתין בסימי דעדיקי בכלחי
יומין דשתא. ויתיר ביומא רבא דפוריא ועל דא קא מרמי והנה אותו לפני
יי למשמרת בגין ההוא מנטר לצדיקא בסימא קדישא לזומיא דעתידין מנינא
דערן. ה"ה ההוא שתיי דיינא אתפריש תלת דרגין ובולחי חד ברוא דבסומין
בבולחי יומין דשתא בצנצנאי ומשנכנס אדר דאתמר עלי' מרבין בשמחה
והרוותא יסגא חובא למשתי בחדא. ברם ביומא רבא דפוריא דרחמין אתערין
בבולחי עלמין והרוותא יסגא לעילא ולתתא חובא להיות מבוסם ולמשתי
בחיבתא. ודא הוא דאקטמה פתח בכד וכיום בחיבתא, וכד לא שתי בר נש
בדקא יאות למיהוי בכל עידן ועידנן מהני תלת זימנן בכלי מוכשר לקבל
ברכאין עילאין. דין איתנויק נשמתיה ופגומא גופי' וטב לי' דלא אתברי דעביר
פגומותא לעילא ודינן מתערין בכלחי עלמין ואתמסר נשמת' לסטרא אוהרא
סיטרא דמסאבותא ואיתנוק גופי' ונשמת' ולית דחב לי' אלא איהו לגרמי'
ודא הוא דאקטמה בעל החבית חייב בנוקי דאתנוק גופא ונשמתא בחדא בגין
דאפגום בחיבתא ולייטין לי' בכלחי עלמין דלעילא ותתא ועליה אתמר המהלל
את המועדות דלית לי' חולקא בעלמא דאתי בגין דדינן אתערין עלוהי מכההו
עלמין. ובגין דא חובא על בר נש למנטר פקודא הדין בכל זמן בכלי מוכשר
לקבל כמה דאקטמה מהני תלת זימנן וזוכה לנשמה דביא מסטרא דימינא
מגנתא דערן ולמשתי מינא דמנטרא במטמונא דמלכא לזומיא דעתידין. וכד
סיום רב צנצנאי מימרי' קמו כל הנחי רבנן קששאי ורבנן סביראי בסימי
צדיקא דדרא ופתחו פומיהון ושתיין יינא ושברא סגיא תקיפין בשירין ורגנן
ונגינן ומרקדן ומדלגין ומקפצין בדקא יאות למיהוי והוין שתינן בכלי מוכשר
לקבל ברכאין עילאין והוין חדו תלתא יומין ותלתא לילין זכאה חולקיהון וטב
לנשמתהון בעלמא דין ובעלמא דאתי.

קילוסא דאליהו.

פתח אליהו ואמר אנת יינא קדישא כמה שבחא אית בך כמה
רוין סתמין בך מטמין. מריש אתגליאת לאדם קדמא ואנת'י כמה דאוקמיה
גפן בחט'י' דננתא דערן ובגין דא ותפקחנה עיני שניהם. אנת יינא קדישא
אתגליאת לנה בסמי' קדישא כד נפיק מן תיבותא עם בניחי כדכתיב (נחש' ט')
ויטע כרם וישת וישכר ויתגל. ועל ידך למיא לבנען. אנת יינא קדישא דאפיק
יתך מלכי צדק דירושלים לדורנא קדם אברהם סבא כד תב מן קרבא דארבע
מלכין כדכתיב (נחש' י"ד) ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין ובגיןך ויברכהו.
אנת יינא קדישא אתגליאת ללוש במערתא כד הוי תמן עם תרין ברתן דיד'י
כדכתיב (ס' י"ט) ותשקן את אביהן יין ועל ידך אתילדו עמון ומואב בגין תרין
מרגנתי דנפקי מנהון. אנת יינא קדישא דעל ידך קבל יעקב ברכאן מן יצחק
אביהו כדכתיב (ס' כ"ז) ויביא לו יין וישת ובגין דא ויברכהו. אנת יינא קדישא
על ידך אתדכיקת תמר ליהודה כדכתיב (ס' ל"ח) ותשב בפתח עינים וכתיב (ס'
מ"ט) חבלילי עינים טיין ונפיק מנהון מלכות בית דוד ומנהון יפיק משיחא דאתקרי
(זכ' ט') עני רוכב על חמור דא הוא בזכותא דההוא המרא. אנת יינא קדישא
על ידך איתגלי יוסף לאחיהו כד ישת' יין יתהון כדכתיב (ס' מ"ט) וישתו וישכרו
עמו וכדין אתגלגלו הדברים עם הגביע וגלי ית' לאחיהו. אנת יינא קדישא הוית
מרגנתא טבא דישלח יוסף לאביו לארעא דבנען כדכתיב (ס' מ' ב') ולאביו שלח
כזאת ואקמיהו דא יינא סבא דרוח' דסבא נוחא הימנו ומניה איתגלגלי דידו
אבהתנא לארעא דמצרים. אנת יינא קדישא דשזבית לרב שקא דפיעה כד הוי
יתך בחלמי' כדכתיב (נחש' מ') והנה גפן לפני. ובגיןך פתר ליה יוסף
צדיקא למב. אנת יינא קדישא הוית סיסר בעידנא דקבלו ישראל אורייתא
בטורא דסיני כמה דאקמיהו במימרא דרב זימרא. אנת יינא קדישא דשזבית
לרברביא דישאל דרא אתנוקו כד חמו ביקרא דאלהא קדישא כדכתיב (שמו' כ"ד)
ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו. ובגין דא (ס' א' אצילי בני ישראל לא שלח
ידו. אנת יינא קדישא איתבחרית לגסכין לכל קרבנין דהוי במשכן ובמקדש. אנת
יינא קדישא איתבחרית לקדישא דבי שמישא בשבתא ויומין טבין כמי דאקמיהו
זכרוהו על היין. ת"ח כל יומא דשבתא חדוה יסגי בגיןך כמולחו עלמין כרם כד
יפוק שבתא כתיב וינפש ואקמיהו וי אבדה נפש בגין דיינא איתקרי נפשא.

אנת יינא קדישא דמשתכח כך ארעא קדישא דישראל. ת"ח כד שלח משה לאללא ית ארעא דבנען ואפיקו לישנא בישא על ארעא קדישא ומשקרי ברם ביד לא הוו משקרי וקצצו איתכלי דענבין חד וגמלו כילהין דהוי משינה מן ענבין בכל ארעין. אנת יינא קדישא דמתיל ביד שלמה מלכא אורייתא וקדישא בידך הוא כדכתיב (ס"ח ז') וחכך ב"ן המיב הולך לדודי למישרים. אנת יינא קדישא איתכחית לארבע כסיון בלילי דפסחא על שום ארבע לישנא דפירקנא דעצרים. ובגין דא אית לך ארבע שמחן יינא חמרא גפנא שיכרא. אנת יינא קדישא זחרי דאנפין לכל בני נשא דשתין יתך בנחורו דכולהו ולית טחשכח תפיסא ביד כלל. אנת יינא קדישא איתברואית ביומא רביעא כדכתיב (נח"ב ה') ויהי מאורות ולחביל וגו' והא אקמחו אין הבדלה אלא כינא דאם אין דעה דא יינא כדאקמחו לעיל במימיו דרב חביתא הבדלה מנין ובגין דא כתיב **מאורות** חסר בגין דאתמבר מינך יינא טבא דמנמרי בני גנוא דמלכא ולצדיקא לעלמא דאתי. אנת יינא קדישא דחרי לכל בני נשין דשתין יתך ואיתקרי משכילים כמא דאקמחו חסרון וריחין פיקחין ועל ידך יוכי לקרן עור פניהם דאתי סומקא באנפיהון ואזיל חוורא כדכתיב (זח"ב י"ג) והמשכילים יזהירו כוהר הרקיע דיסגא סומקא באנפיהון. אנת יינא קדישא על ידך אתגליאו רזין סתמין ומעירין כמא דאקמחו נכנס יין יצא סוד. אנת היא דבגין יתפיקון עמא מנו גליתא כדכתיב (הוש"י י"ד) ישיבו ישיבי בצלו יפדתי וכי. אנת יינא קדישא על ידך יחין מתיא בסוף יומין ממיש דכתיב (יכ"ג כ') הקיצו ורגנו כל שיכני עפר וכתיב (זח"ב ה') הקיצו שכורים. אנת יינא קדישא הוא חיותא דכילהו בני נשא דשתין יתך ועלך כתיב (נח"ב ט') ואתה טחיה את כולם. וכד אסתלקות מנחין אישתיהו כנופא בלא נשמתא וציחין ואמירן מלאה חלבתי וריקם השיבני. ובגין דא כד אפיקי שבתא אקמחו וי אכרה נפשי. אנת יינא קדישא הוא לעילא מן כל ברין דעלמא דאתמסרו כילהין בידא דשלמין וממונה ברם אנת לא אתמסרית תחות ממונה ושילטנא וחיון ושרפין אנת ביד דקביה לגימ' כדכתיב (תה"כ ט"ה) כי כוס ביד ה' דייקא הוא ולא אחר. ת"ח כד נפקי ישראל ממצרים דין נטל כספא ודחבא דין נטל אבנין יקרין ומשה נטל ארונה דיוסף צדיקא ברם גפנא לא זכי שום ברית לנטליה ברם קדישא כ"ח לגרמיה נטליה כדכתיב (תה"כ כ') גפן ממצרים תסיע. ובגין דא אוקרי ההוא לילא ליל שמורים בגין ההוא יינא דמנמרא בידיה דקדישא כ"ח. ואף לוי כסימא קדישא לא אתגליתא עד דבעי בצליתא קדם הממונה ואמר ותחי נפשי. ובגין אתגליתא ל"י במערתא. אנת יינא קדישא דישכית לעמא קדישא ביומין דאחשווריש ועל ידך צליבו ית המן ובנחוי שינאיהון דישראל ואתא פורקנא לעמא קדישא מן עקתין בישין דגזר עליהון המן רשיעא ומלכא דאחשווריש כדכתיב (חס"י ז') והמלך קם בחמתי ממשחה חיון והמן נופל וגו' ויתלו את המן. ובעין צדיקא כסימא דדרא. זכא חילקיבין שיכורי דדרא דאתחובת ל"י רשי לאגלאה לבין רזין סתמין ומעירין כהוא קילוסא ותישבחתא דיינא קדישא מאי דלא אתגליתא מן יומא דאיכרי שמיא וארעא. בגין דא חובא עליבין לאתכסמא תדירא בכלהו יומין דשתא ויתיר מן דין ביומא רבא דפוריא ועתידין אתון למשתי מן יינא דמנמרא כממנונא דמלכא קדישא ולמחר בחרותא דבתא כמטללתא

דליתן בני צדיקא בגינתא דערן בנהירו דאנפין דייתי סומקי באנפכון בדקא יאות
לכין יתהיו רחמיין לעילא ותתא בדקא יאות. ויקיים כבון מקרא שכתוב (ישע' י"ז)
ומלאה הארץ דעה דא יינא כדלעיל. וכתוב (זכ' כ') ואוהביו כצאת השמש בגבורתו.
וכתיב (דניאל י"ג) והמשכילים יזהירו כוזהר הרקיע, ותזכו למדרגת קרן עור פנים
בנהירו דאנפין אמן.

אדרא קדישא

לליל פורים

רב פורפלאי ורב גערנלא הוי קא אזלי באורחא ביזמא רבא דפוריא והווי
קא מצערי טובא בגין דלא אישתכח חמרא כהדיהו לאשתכרא כלילא דחמיסר
ותנינן מאן דלא אתבסם בההוא לילא בדקא יאות לקבר' אימ'. והוי שקיל רב
גערנלאי עפרא ומורח לי' ואמר בקושטא לא רחיקא מן דוכתא פלן ודכירנא כד
הוינא טליא ואזילנא בתרי' דרב נפחא סבא למיילא ולא תכסמא תדירא דהכי הוי
רגיל מן יומי לאתכסמא תדירא והוין קא מרחשין שפותי' מצפרא לרמשא מהוללא
דישקיא טבא דאית תמן דאיתקריאת גארואלקא (ב) ואמר לי אילו הוין ידעין דרא
קרבא מטיבותא דהא שקיא טבא לא הוין שתין חמרא דנפנא כלל. בגין דאיהו
צרי טב דאתמר עלוהי הצרי אינו אלא שרף. והכי איקרא יין שרף ורזא דילי
להנחיל אוהבי י"ש (מכיל' ח') ראשי אתוון יין שרף והא אוקמוהו דאיהו אחסנתא
דצדיקא בסימי קדישא ליומיא דעתידין ואינהו ש"י עלמין דרמיזא בהאי קרא.
ת"ח אית י"ש ואית י"ש כמה סתמין וכמה מפשין אינון אינשי דמסאבין לי'
ודמחקין מיני'. סבלין אינון ולא ידעין דאיהו עדבא דחסידא דכתיב (ישע' כ"ט) ולא
עתה פניו יחורו וכתיב (ע"ב כ"ג) ובאיש ישרף ישרפו בשבת הדין שבת מתליא
לי' לשבת, בשבת (ע"ס בלע"ז) לאנהרא ולא צהבא אנפין ואיהו אסיותא לכל מרעין
ביישין דכתיב (שמות כ"ג) רק שבתו יתן ורפא ירפא. ת"ח חך גארואלקא נחית
לתתא וסליק לעילא ולא כל מוחא סביל דא להון מוחא דחסידאי בסימיא דדרא.
אדכחי הווי ההוא קוטרא דסליק מבין מוריא והוין חרין לחדא ופתח רב
גערנלאי ואמר ודאי איהו קוטרא קדישא דעלי' כתיב (בראשית מ"ו) והנה תנור
עשן ולפיד איש אשר עבר בין הגזרים... ואוקמוהו דביומי דפוריא הוי. מנלן, כתיב
בין הגזרים וכתיב (ספרי ז') אשר נגזר מה לחלץ פוריא אף כאן פוריא ואההוא
קוטרא מהוי צדיקא בידהו ואמר (ישע' ל"ח) חי חי הוא יודך בגין דאיהו סמא
דחיי. עד דאזלי פגע בההוא אתרא כד משקע שמשא עלו לתמן והווי יתבי רב
בקבא' ורב סרחונאי סבא ותלמידהון וכל חד הוי נקיט מנא דינא שורפא ביד'
דאחזיק תריסר לוגא במדה גדושה ובראשם הוי יתיב רב פשיטאי וארבע אומטמא

(ב) כנסת בלשון לע"ז Gorzalka.

דבוכרא בידה וכד חזי להני קדישא עלאי בסימי דדרא אמרי בריך מיתוכין לשלם.
 בגין דזיהרא עילאה אשתכח הכא דרחמין אתערין ודינין מתחלפין לעילא ותתא
 ומאן דלא ידע רזא דההוא לילא טב ליה דלא אתברי ומאן דמזלזל בהאי שקיא
 דינא שורפא קדישא הדין קוצין בנטיעות אתקריא. והא אוקמוה דלא איתעניש
 יונה נביאה עד דמזלזל בפוריא ואחליף יינא במיא. ומנלן דהכי הוא דכתיב (יונה
 א') ויזעק איש אל אלהיו וכתיב (סנהד' ד') ויזעק זעקה מה לחלן פוריא אף הכא
 פוריא וכיון דאשכח לאלהיו במיא ולא ביינא כדכתיב (יונה א') אשר עשה את
 הים אתגזר עליו לאטלא כימא וכד תב בתיובתא שלימתא וקבל עליו לאתבסמא
 בפוריא ולאישתכרא כלילא דחמיסר. דרעוא אישתכח בכלהו עלמין כדכתיב (הב'
 מ"ג) בקול רנה ותודה המון חוגג וכתיב (יונה א') ואני בקול תודה אובחה לך
 ואבדר דפוריא הוי כדן רמין (ס' ז') ויאמר יי' לדג ויקא את יונה בגין דקבל עליו
 קיא כדכתיב (יסעי' י"ט) בהתעוה שבור בקיאו וכתיב (ס' כ"ח) וכל שלחנות טלאו
 קיא צואה ורזא דיליה אי"ק בכ"ר לאישתמודע יקרא דההוא לילא דאיהו קדישא
 מכל שאר לילין דשתא והאי כסא עתיקא היא דירתינא ליה מאבות ואזוירנא
 דלא למורקא מינ' כלל ועלוהי אתמר וי' למאן דזריק ניצוצין לכר ההוא ניציצא
 וודאי לאתקנא נפשא עכידא. וכדן פתח רב פשטודאי ואמר מאן די אשתעי לי
 מלתא חדתא דלא שמייע לי יחיבנא לי' איטמתא חדא פתח רב פסלאי
 ואמר זימנא חדא הוי אזילנא בתרי' דרב בורסקי הסידא לשמשא יתיה ואזרמין
 לאשפיזא חדא ואמר לאייתאה לי' כסא דאחזיק תרין אלפי לונא דינא שורפא
 קדישא בגין לקיימא קרא (מ"ח ז') אלפים בת יכיל, והכי הוי רגיל מן יימיו
 ולמיישתי לי' כחדא דאוליפנא מאן דשתי כסא רכיבתא בזימנא חדא נישמתא
 טבא אית בי'... ונוף בי' מרא דאוישפיזא בגין דלא הוי לי' כסא רכיבתא כי
 הא, ואמר לי' לישתי מר זימנן סגיאין כמאנן דזעירין (נ"א זעירין) איתבי רב
 בורסקא ואמר טבא לנפשא למדמך מותא עלמין ולא יעבור על פתגמא דאביהו
 דהכי הוי פקיד עלנא תדירא.

ובגין דנוף בי' מרא דההוא אישפיזא שפך עלי' למותא דרבנן דלית ליה
 אסיוותא ודמיכת לי' ברתא בי' כההוא ישעתא אמר **בת לקביל בת יכיר** והא
 אתמר סופא דאתון אלפי"ם ב"ת אינהו מ"ת ואיף ההוא גברא מרא דאוישפיזא
 נפל עלוהי עא מן בית' ובזע ית מוחי ומית. וכד שמע רב פשטודאי ההוא עיבדא
 אמר סגי חיל' הרב בורסקא לחדא ואיף אנן כמנן תקיפין נתבסס האידנא ויהיב
 לי' חדא איטמתא.

פתח רב גערגלאי ואמר אין בן דוד בא אלא בפוריא קדישא דברנב
 (זכרי' ט') ודבר שלום לגוים וכתיב (סנהד' י') ודובר שלום לכל זרעו מה לחלן
 פוריא אף הכא פוריא. ת"ח רזא דמלתא אינן משי"ח י"ש מ"ח דבגין יינא שורפא
 קדישא אתפתחו כל מביעי מוחין כדאוקמוהו (יסעי' י"ח) ומלאה הארץ דעה דא יינא
 דיתמלא כל ארעא כההוא יינא קדישא דחדוה יסנא כבולוהו עלמין לעילא יתתא
 באומאה עליכון חבריא לא תגלי רזא דא עד דמייתי מלכא משיחא בגין דלא
 יתמסר רוין סתמין לסטרא אוחרא. וכד שמע רב פשטודאי מלתא דא נפל על
 אנפיהו והוי תווה לחדא בגין דשרי עלוהי הדוותא רבתא ואתו חבריא ואוקמו יתי'

ואיחדר לתוקפא בדחילו ורחיטו דכולהו חד ויהיב ל"י לרב גערגילא אושמתא תנינא. פתח רב סורחנאי ואמר מאי דכתיב (שמות כ"ו) וסרח העודף וגו' יהי סרוח דא הוא הבלא דצדיקא מיומא רבה דפוריא דעל"י קא מרמזין שבועה הבלים בקהלת ואינין לקבל שבועה יומין דתשלומין דאית לפוריא כדאוקמוה חבריא, כתיב (מ"א כ') והוא שותה שכור בסוכות. וכי מה ענינא דשכורא לסוכות, כפוריא הוי ליה למיטה, אלא בגין ההוא יומא כפוריא הוי דהכי כתיב תמן (שס סס) הראית את קול ההמון הגדול הזה וכתוב (שס) ויהי ביום השביעי, אליפנא דתשלומין דידיה שבועה יומין, ועל דא קא רמז בסוכות, ודא הוא דשכורא דשבת ל"י רב גליסקאי תדירא ודא הוא וסרח העודף פ"א דבסופו והוא "פוריא דלא לבזאה סורחנא דרין דאיהו ליקרא דיומא עבידי הבלא עתיקא דמתבסמין ב"י צדיקא דררי למיהוי שלים בכל יומין דידהו וכד הוי "שתי רב גליסקאי יינא דשורפא קדישא תריסר חביתין בכל יומא מן יומין אינון דתשלומין הוי תהיב ליה אצבעא לתוך פיו בגין לאקאה והוי מתבנשין אינשי קרתא ואוריהו לההוא הבלא ואתרפאו כל פגמין דהוי בגופיהון ויהבין גם לאינתותידון וצירין ל"י בסדינהון בגין דלא לאפלא ית ילדיהון. ובורא דאיתילד, נשמתא דרב גליסקאי אתגלגלי ב"י והכי הוי אורח"י למעבד בכל שתא ביומא רבא דפורי' ובשבועה יומין תשלומין דיד".

וכרשמע רב פשמודאי עובדא רבתא דרין, קלס"י והוי צלי למיתי לשלימותא דההיא עבדתא, ויהיב לרב סורחנאי אושמתא תליתא. פתח רב בקבאי ואמר עובדא הוי ברב שברנאי הסידא סבא דהוי רגיל מן יומיו למישהי תריסר חביתין דיינא שורפא קדישא בכל יומא, ברם ביומא דקדם העניתא איכפל בסימתי' ושתי עשרין וארבע חביתין סגין דלהוי שלים בכל יומיהו והוי רגיל למצלי צלותא דנעילה קדם תיבותא. וצבורא עני בתרי' בגין דהוי גברא רבא. ויומא דהא הוי קאים קדם תיבותא בצלותא דנעילה. ומטי וימנא דהשיכא ואזל ההוא ארמאה לאדלוקי שרגא קדם תיבותא ונפק הבלא מפומי' דרב שברנאי ואזל לגו ההוא ארמאה ונפל ההוא ארמאה בבי בנישתא וגני תלתא ירחי עד ירחא דטבת ואתי כולי' עלמא למהוי ההוא גבורתא דרב שברנאי סבא ב"ההוא הבלא, ולא תימא ה"ו שתי רב שברנאי ביומא דכפורי' ליצולן מראי ברם ממעלי יומא דכפורי' הוי ב"י ההוא הבלא. ת"ה כמה רב גוברי' ונפיש חילי' דההוא סבא. וכד איתער ההוא ארמאה אתי לקמי' דהאי סבא וסגיד ליה ושבה ליה ובכי קמי' למילף ל"י ההוא פולחנא קדישא. ולא צבי מרנא בגין דלא למססר דוין לארמאה. עד דערק ואזל ואנייר ואוליף ל"י והוי קרי ל"י שברנאי על שמי'. כד אציתו כלתו מה דאישתעי רב בקבאי איתבהילו להרא ויהבו ל"י כל חד אושמתא דקבילו מרב פשמודאי ואוף הוא יהיב ל"י אושמתא רביעא ואתבסימו כלנא בסימי קדישי' עד ירחי דניסן, מה טב חולקהון דאינון סבי נשמתהון קדישא ומדוריהון בגנתא דעדן. לאשתעשע תדירא, דא היא רוא דההוא לילא. ואסתכלו חבריא ועבירו כותהון ואנהירו אנפין בנהירו עלאה בעלמא דין ובעלמא דאתי.

מדרש הנעלם

ושאלתות.

רב קעקאלאי ורב סרהונאי המיהו, הוין יתבין אתי לקמיהו ההוא בר נש כד הוי נקיט הדא לאקשונא בידוחי דאשתגח בשלהי קרנא דשקא בתר דאוריק מיני' חמי דפסחא. ושאלו קרמיהון דו בתר כן אתבנשו בההוא שקא בתר דאפכו' לסטר אוהרנא קמחא דהאי חיטי ואפי מניה מצה דפסחא. פתח רב קעקאלאי ואמר וודאי אההוא לאקשונא כתיב (שמות י"ב) שאור לא ימצא בבתיכם. וכתיב (ס"ג) כל מחמצת לא תאכלו, ודאי שאור ומחמצת בלתי חדא ודא הוא רזא דיצר הרע ורשותא אוהרא, דאיכרי שאור ומחמצת, ובגין דא הדין מצה אסירא לפסחא כשאור ומחמצת. וההוא בר נש דשאל שאלתא דא בר אורין הוי וכד שמע הדין פסיקתא דנפק מפומי' דרב קעקאלאי אוהך להרא ומילין הוי בפומי' למיעני לוי ולא עני בגין לקיימא קרא (שנ"ג) אל תען כסיל באולתו, אף במילין דאורייתא. וכד ארגיש רב סרהונאי המיהו בההוא בר נש דלא יקיים פסיקתא דהתני' לקיימא איסורא לההיא מצה אמר לוי דההיא בר נש במטי מינך אפי מצה אחרינא לפסחא בגין לקיימא מילי דרב קעקאלאי התני' דלא לאהווקי יתי' לעמא דארעא ולולול בוי' ולאוחית יתי' מביהמא דהוראה. ולא צבי ההוא בר נש ואזיל לרבנן סביראי קשישאי והבן הוי יתבין רב בקבאי והציע לקרמיהון שאלתא דא ופסקא דא דנפיק מרב קעקאלאי והמיהו, כד אציתו בלחון מאי דפסקי הנהו רבנן אוהיכו להרא יאמרין דהא לההוא בר נש זיל אכיל מצה הדא בפסחא. דא היא מצה כשירה דעליה כתיב (שמות י"ב) שבעת ימים מצות תאכלו, בכל מושבותיכם תאכלו מצות, ופתח רב בקבאי פומי' ואמר ידענא דרב קעקאלאי והמיהו אינון מעמא דארעא ודא ידעין הוראה אליבוי' דהלכתא ולא כמי כלל להוראה ברם הני נשי אהזיקו יתהון דידעין רזין סתימין דפנימיתא בגין דא אהוי לבן טעמיהו דאכרו בגין דמצה אתקריא לחמא דעניא כדכתיב (דברים י"ז) להם עוני וההיא מצה דשאל עלוהי לא מקרי לחמא עניא בגין דההיא לאקשונא היא איכלא דעתידין בכהו יומין דשתא בגין דא אוסר לההיא מצה. דא דא הוא רזא דרב קעקאלאי ורב סרהונאי. ברם לחמי דהנהו תרי רבנן אוף בכלהו יומין דשתא לחמא עניא איתקריא דאינהו עני' בדעת ומקרי לחמא עניא. וההוא דקרי למצה הדין רזא דיצר הרע ורשותא אוהרא אהוי לבן טעמיהו דהא אוקמיה ביומא דהתידון יצר הרע מהוי לחון לצדיקא כטורא ולרשיעא כסערה. ולעמא דארעא בעין הנהו תרין רבנן מהוי לחון כהרא לאקשונא ובגין דא איכרי ההיא מצה שאור ומחמצת כהוא דיצר הרע.

פתחין חבריא פומיהון וקלסין לאילין מילין ורזי די גלי רב בקבאין
בפסיקתא דרב קעקאלאי והמיהו ואמרו יציבין מילין אילין כמא די מימסרין
מטורא דסיני ובידאי הרב קעקאלאי והמיהו יהו פנומא לעילא. רב קעקאלאי
בגין דאסיר התירא ותנינן מאן דאסיר התירא לאו דכ"י נשמת' בגין דפנים
לתנהו נשמתין קדישין דאיתגלגלו בהאי היתרא לעבדו תיקונין ועל ידו
דאסיר לא עבדו תיקונין ולא סלקי לעילא ועונשי' סגיא להרא.

תא הוי דאתמר אישקא דריספקא הריב ביתר ואף הבא אהרא לאקשונא
די אישתת ית' בשעהי קרנא דשקא הרבו כסה נשמתין קדישין דאיתגלגלו
בהאי קמרא דפסחא דוקא למעבד תיקונין. ובגין דא ואת לבר נש לאזדהר
דלא לאסיר התירא ולא לפנום נשמת' ונשמת קדישין עילאין דאיתגלגלו בהאי
התירא. ורב סרחונאי המיהו יהו גם לפני מותא לעילא בגין דהם על יקרו
דרב קעקאלאי התני' דלא לאהסיני מכורסא דהוראה ולא הם על יקרא
דנשמתהון קדישין דאיתגלגלו בההוא התירא דלא עבדו תיקונין ומיהו בגרמאוי
דאף על יקרא דרבנן לא הם. דהא אוקמוה מאן דאוקיר רבנן הוי' לי' התנינן
רבנן והתני' רב קעקאלאי הוא מעמא דארעא ולא מטי כלל להוראה ומורה
ולביש בהבושא דרבנן דלאו דידו' בגין דא אית לכל בר נש לשבחה לאורייתא
קדישא ודשתעי הדירא בספורא דא לפרסומי מלתא דהנהו תרי רבנן בגין
לאשלמא להון עונשיא בעלמא הדין לזכאה יתהון בעלמא דאתי בההוא שעהא
ברת קלא מן שמיא נחית ואכריו קושטין אילין מילין די נפקין מן הרב
בקבאין וסיעתיהו והמצה אשר שאילתין מותרין לפסחא.

סליק.

